

Kedves Órák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Minden előfizető a „Nemzeti Baleset“ Biztosító Részvénytársaságnál baleset ellen, halál vagy rokkantság esetére 2000—2000 koronára van biztosítva. Ezen kedvezmény csak is az eredeti árban rendelt előfizetőknek szól.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VII. ker., Károly-körút 9. szám.
de intézendők az előfizetések, legzélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak
a regénymelléklettel együtt:
Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

HUMOROS ELBESZÉLÉS.
(3. folytatás.)

A „TÁNCZOS-HÁZ“ TITKA.

Irta: **Micsinszky Aladár.**

MÁLI asszony roszt kedve hirtelen eltűnt, mint a köd, ha napsugár éri s olyan nyájas és derült arczeval, amelyet férje igen ritkán látott, tért vissza a szobába s elfoglalta helyét. Egyszerre egész bámulattal kiáltott nevetve:

— Nini! Hát te le sem vetted a kimenő kabátod? Mire magyarázzuk ezt a szórakozottságot? A bizony gyanus dolog! avagy a kedves doktor tiszteletére mondtál le szokott kényelmedről? De ő azt nem kívánja, különben is nem-sokára egészen a családhoz fog tartozni.

Milka erre bösz pillantást vetett jegyesére, melyt akarta mondani: „Dehogy is fog!”

Porubszki pedig azt felelte:

— Mindjárt ebéd után látogatást kell tennem, s így nem lett volna érdemes a házi-kabátot fölvennem.

— Látogatást? — kérdezte neje bosszuságát nyájas mosolylyal palástolva. — És hol, ha szabad kérdezni?

— Szabad hát, s felelek is a kérdésre. Egy brünni gyáros érkezett ide tegnap este, üzleti

összeköttetésben vagyok vele, tudniillik ő szállítja nekem a posztóárukat. A „Vörös rák“ vendéglőbe van szállva.

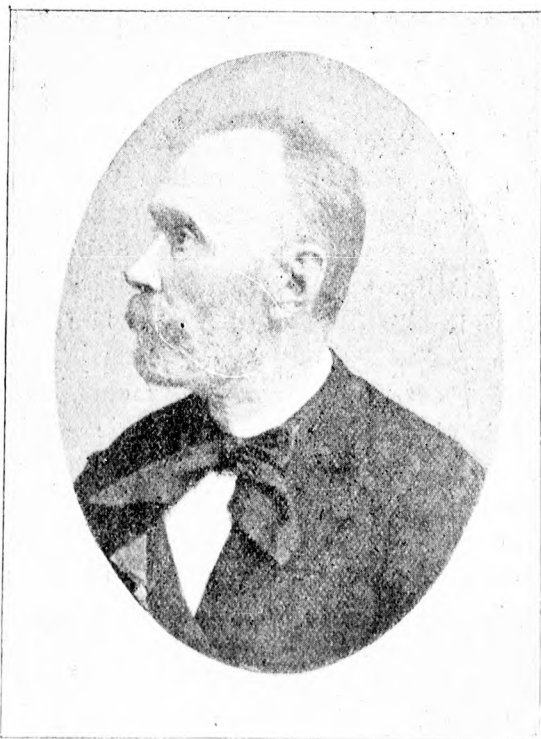
— Hát nem az „Arany majom“-ba? És olyan tekintélyes emberhez akarsz menni e tubákszinü, ódivatu kabátban? Az már csak nem illik, vedd föl az új fekete kabátot.

Az asszony szolgálatkészen segíteni akarta a kabátot lehuzni, de férje tiltakozott ellene, azt mondván: ő bizony nem vetkőzik — öltözik — kereskedőnél nem is azt nézik szállítóit, milyen színü vagy divatu a kabátja, hanem azt, erős lábbon áll-e a hitele.

— Akkor hát legalább ki kell porolni és kefélni ezt a kabátot, hiszen csupa utcai por az egész.

— Azért nem vetem le, Lina rajtam is kikefélheti, porolni nem kell, azt megteheti holnap reggel; — felelt nyugodtan. — Mivel sejtelve sem volt arról, hogy a kulcsok titka el van árulva, e szerint neje szokatlan gondoskodása nem is kellett benne gyanút.

Lina belépett az erősen illa-

LAUKA GUSZTÁV.

tozó kávéval, s midőn a tálezát urnője elé helyezte az asztalra, suttogva kérdezte: megvan-e már a kulcs? Máli asszony tagadólag mozgatta fejét. Lina csak egy pillanatra jött zavarba, az ő eselszövésre ügyes agyában csakhamar fölillant az a gondolat, hogy itt csak gyors, döntő csinynyel lehet ezélt érnei, s rögtön megszülemlett a terv is.

Amint urnője az első csészét megtöltötte, Lina azonnal fogta s odavitte a háziurnak, Ádám pedig épen el akarta venni előle a tányért és evőszközt, hogy a csészének helye legyen, Lina ezt ügyesen fölhasználta, s mintha a fiu meglökte volna karját, leöntötte a forró kávéval az ur kabátjának ujját.

Hát most már hiába, más kabátot kell fölvenni. Porubszki dörmögött, hogy Lina olyan ügyetlen, az meg szidta Ádámot, minek lökte meg a könyökét s alig hogy Porubszki felemelkedett, szolgálatkészen lehuzta róla a kabátot s egy-kettő már künn is volt vele az ajtón. Ádám váltig mentegette magát s egyre azt hajtotta, hogy ő hozzá sem ért Lina könyökéhez, hiszen a tulsó oldalon állt, de urnője ráförmedt, fogja be a száját s hozza be inkább az urnak a fekete kabátját: s mig újból megtöltötte a csészét s férjének nyujtotta, keble dagadozott a diadaltól, csakhogy örömébe egy kis irigység is vegyült, mert hát tulajdonkép a dicsőség nem őt, de Linát illette, ki oly találékony észszel és ügyes kézzel bir.

Ádám behozta a fekete kabátot s Lina is bejött és átnyujtotta az urnak a tárezát, a zsebkendőt és egy karikán lógó kulcsot... mondván, hogy egyebet nem talált a másik kabát zsebeiben; a kulcs olyan ügyesen volt a zsebkendővel összekergetve, miszerint Porubszki, ki már nagyon sietett, nem vette észre, hogy a kulcs ki van cserélve, hamar zsebre tette mind a három tárgyat, kalapját fogta és a doktor kíséretében elhagyta a házat.

Mikor az urak eltávoztak, az anya Milkát is beavatta a fontos titokba, ki erre újból könyörgött, hogy vigye el őt is a tánczos-házba, de könyör-gésének most sem lett eredménye. De a sors mégis kedvezett neki, mert jegyese szerelmes szive nem állhatta meg, hogy a délután folytán ne tegyen kísérletet a kibékülésre, s a mint belépett, Milka agyában fölillant az az eszme: hátha neki is sikerülne, mindennek daczára, a tánczos-házba bejuthatni s annak titkairól sajtá szemüleg meggyőződni?

Sokkal nyájasabban fogadta Béláját, amint az előbbeni hideg búcsúzás után remélhette és olyan ügyesen játszotta a boldogtalan szerelmes szerepét, hogy Bélának megesett a szive gyötrelmein, s végre annyira vitte őt könnyeivel és édelgetéseivel, miszerint azt mondta, hogyha épen kívánja, nem lépi át többé a tánczos-ház küszöbét.

— Komolyan mondja azt Béla? — kiáltott Milka örömsugárzó arczczal; — de hát maga is férfi, azok pedig ép olyan könnyen felednek, amint ígérnek.

— Olyan kevésse ismer engem, Millikém? — Az adott szó előttem szent! De ha az egyszerű szónak nem hisz, akkor talán hisz az eskünek — —

— Ne esküdjék! — szölt közbe Milka hirtelen, s puha, fehér kacsóját szájára tette, mondván:

— Ne esküdjék — az eskü is csak szó — én kézzel fogható bizonyítékát óhajtom annak, hogy maga komolyan veszi ígérését.

— És mi legyen az a „kézzel fogható“ bizonyíték? — kérdezte Béla a szép leány karcsu derekát átkarolva.

— A tánczos-ház kulcsa! — felelt Milka, — gyöngéden keblére simulva és mélyen szemébe nézve.

Béla annyira meg volt lepetve, miszerint hamarjába eszébe sem jutott kérdezni, honnan tudja Milka a kulcs titkát s becsületes egyeneslelkűsége nem is jutott arra a gondolatra, hogy Milka óhajtása alatt valami esel lappang, de mégis arra figyelmeztette őt, hogy annak nagyon kellemetlen, sőt becsületébe vágó következményei lehetnének, ha az a kulcs valahogy hivatlan kezekbe kerülne; — Milka szentül megfogadta, hogy a kulcsot *soha* egy pillanatra sem adja ki kezéből s ugy fogja őrizni azt a titkot, mint a szentséget — s addig édelgett, addig hizelgett, hogy végre átadta Milkának a végzetes kulcsot, mire ünnepélyes kibékülés, a vele járó heves öleléssel és tüzes csókkal következett s ráadásul Milka megígérte, hogy soha többé nem fogja féltékenységi szeszélyekkel és gyanúsításokkal gyötörni az ő szeretett Béláját.

* * *

Mig ezek Porubszkiéknál történtek Vidainé, a kíváncsiságtól gyötörten járt-kelt a házban s végre benyitott férje kis különszobájába is, melyből egy vasajtó a mülhelybe s onnan a gazdagon fölszerelt boltba vezetett; Vidai sejtelmetlenül ült a mülhelyben s két jegygyűrűnek való aranyat mérlegelt, a gyűrűket pedig az imént dr. Doroghy Béla rendelte meg azon kéréssel, hogy mielőbb készen legyenek. A derék szorgalmas, köztisztelőben álló mester kimenő kabátja a kis szobában egy szegre volt akasztva. Dorka néni természetesen azonnal hozzáfogott a zsebek kikutatásához.

Az első, ami kezébe akadt, férje vörös selyemzsebkendője volt, melynek egyik csücskén csomó volt kötve. Dorka néni egy darabig azon törte fejét, vajjon mit jelenthet az a csomó? aztán folytatta a kutatást és talált a kabát belső zsebében aczélskarikára füzött kulcsot, előtte ismeretlen, új, fényes kulcsot! az bizony nem való a lakásnak egyik zárába sem.

— Lám! megint egy új titok! — mondta magában, a kulcsot saját zsebébe csusztatva, de most miután kezemben van a — a *corpus delikat* — vagy minek nevezik a prókátorok azt az izét — majd

máskép beszélek a férjem urammal — tudni akarom, miféle házban van az az ajtó, melyik e kulcsal nyílik; ha nem mondja meg az igazat, bepanaszolom a viczispán urnál — vagy a szentszék-nél — veru tak pán majszter! — Vidainénak szokása volt német beszédét tót szavakkal vegyíteni, akkoriban Zólyom-megyében még alig ismerték a magyar nyelvet, főleg az öregebbek csakis tótul és németül beszéltek s e két nyelvet gyakran nagyon is komikus módon összekeverték.

Dorka néni tovább kutatott s talált egy összegyűrt ezédulát, mely a következő sorokat tartalmazta:

„Itt küldöm az új kulcsot, Vidai urnak, a helyett, amit mult csütörtökön el tetszett veszíteni.

Tisztelettel

Dvoresák.“

— Az „Arany majom!“ — kiáltott Dorka néni határtalan örömeben kezeit összecsapva, s most egyszerre olyan világos lett előtte minden, mintha a még föl nem talált villanyvilágításnak vagy tiz lámpája meggyuladt volna agyában; ez a kulcs most becsesebb volt előtte a mennyország kulcsánál is, hiszen ez nyitja meg a tánczos-ház ajtaját és titkát! Milyen szerencsés véletlen vezette őt férje szobájába — dehogy véletlen maga az isteni gondviselés vitte őt oda. — Szinte szédült örömeben, nesztelenül kiosont az ajtón s bezárkózott saját különszobájába, a konyha melletti benyilóba, ott tüzet rakott a kis vaskályhába, megmelegítette jó tejszin-kávéját, s annak kényelmes szürcsölése mellett gondolkodott és tervezgetett; az is megfordult az eszében, hogy jó volna komaasszonyát is beavatni a titokba, de csakhamar elvetette ezen ötletet — nem — ő nem szól senkinek, egyedül elmegyén estére a tánczos-házba s meggyőződik a férfiak titkos üzelmeinek mi-voltáról.

Mikor bealkonyodott, Dorka néni előszedett egy kopott, koczás „wikler“-t — az volt akkor a köpeny divatos neve — fejére terjedelmes kalapot illesztett s arra sűrű zöld fátyolt kötött, azt a végzetes kulcsot kezébe vette s azt egy hatalmas róka-bőr-karmantyuba dugta és észrevétlenül osont ki a házból a nagyon is gyéren világított utczára; onnan a piacztérre s nem sokára befordult a Megyeház-utczába és sietve tipegett annak keskeny járdáján a tánczos-ház felé ama biztos reményben, hogy a lopott kulcs segítségével majd csak bejut a titkok tanyájába s meglesi a bűnös férfiakat.

(Folytatása következik.)

Népdalok.

Kialudt a csillag...

*Kialudt a csillag fenn az égen,
Magam járok künm a csöndes éjben;
Fárok, mint az ágról szakadt árva,
Nincsen, aki várjon vetett ágyra.*

*Világit a rózsám kis ablaka,
Holnapután lesz a lakodalma;
Holnapután este ilyen tájba'
Énnálamnál nem lesz nagyobb árva.*

Jaj, de búsan...

*Jaj, de búsan szól a cigány nótája!
Ki-kicsordul a könnyem is reája;
Ugy elsirok, elzokogok
Keservén,
Akárcsak egy egész világ
Boldogságát temetném.*

*Sír a nóta, bánatomat siratja,
Árva lelkem seholse lel vigaszra;
Siralomház ez a világ
Énnekem,
Sirathatom holtig benne
Elátkozott életem.*

Csillagtalan, sötét az ég ..

*Csillagtalan, sötét az ég felettem,
De sötétebb a búbánat lelkemen;
Sötét égre dús hajnali fény árad,
De a lelkem bánatára
Csak szenvedés vet árnyat.*

*Bánatomnak nincsen vége, se hossza,
Hej, nincs, aki szenvedésem megossza,
Nincsen, aki irt nyujtana sebemre,
Egy derengő reménysugárt
Rég elborult egemre.*

Tudj' Isten, egy idő óta...

*Tudj' Isten, egy idő óta
Szomoruan szól a nóta;
Szomoruan, búsan csendül,
Boldogtalan szerelemről
Zokogva.*

*Régi nóta, régi bánat —
Sír a lelkem te utánad;
Síró lélek tépett álom —
Oda lett a boldogságom
Örökre!*

*Isten hozzád! Isten veled!
Hej, ne kérdezd, merre megyek?
Világgá üz a búbánat,
Tudom, többé sohsem látlak
Galambom!*

Szendrői Holozsnyay Cyrill.

AZ ÉLET UTJA.

(Naplótöredék.)

— Irta: *Beöthy Imre.* —

Hát bizony szép asszony volt a Csalán Gyurka felesége, a gyönyörűsége Keszler Miczi négy év előtt, mikor utóljára voltam náluk vendég. Olyan, hogy is mondjam, angol szépség. Szép, magas, karcsu nőszőke hajjal, égszínkék szemekkel, picziny ajak és piros orcával. Hát még a modora, beszéde? Csupa kedv, csupa tréfa, s a csintalan-ságig pajzán. S hogy még jobban észbontó legyen, hát olykor egy-egy kacsiás pillantást vetett a férjára, mitől aztán még jobban bolondult utána az arany ifjuság. Ennek a szép asszonynak az ura, a Csalán Gyurka egész ellenkezője volt a szép férfiaknak, jóval kisebb Miczinél, apró szemü, vörös orru, ritka fekete szakálu emberke.

Városi számtiszt! olyan aktamoly volt, kinek örökösen ott lóg a pipa a szájából. Ki csak akkor gondolt az asszonyra, ha enni kellett, mert hát meg kell jegyezni, hogy enni, inni rettenetesen szeretett. A pajtás, meg a bor kedveért aztán el is pityizált néha éjjelig is valamely kurta-koreszmában, vacsorára pedig rendesen csak úgy 9 óra után jött haza, mikor már a szegény asszony egyedül megvacso-rázott. Szóval Micziék rossz háziéletet folytattak. De hát ilyen volt Csalán Gyurkának az első felesége is. S hogy Miczi mégis a Gyurka felesége lett, hát azt is tisztán a vén Klementina sógorné, a Gyurka néjének köszönhette. Ki addig mesterkél, míg rábeszélte az alig 16 esztendőes Miczikét, hogy legyen a Gyurka felesége!

En ott ismerkedtem meg velük a vár alatti sörcsarnokban. Rendesen eljártak a színházba, s előadás után meg ott vacsoráltak a „sálitli“-ban, hol minden este felkerestem őket.

Csalán Gyurka szeretett inni, meg szeretete a cigánymuzsikát hallgatni. S ha egy-két pohárral ivott, forintost lökött a cigány tányérjára, az meg huzta érte az ő nótáját, mitől Gyurka úgy óbéga-tott, mint egy sakál. Ujjával felborzolta a haját. Az arcánál pedig csak az orra volt pirosabb, az már inkább lilába ment át.

Szegény Miczi ilyenkor kedvetlenül szólt hozzám:

— Hallja, az uram már megint érzeleg! ugyan beszélje rá, hogy menjünk haza!

A vége pedig csak az volt, hogy Gyurkát ott hagytuk berúgva, én meg hazakísértem a szép asszonyt!

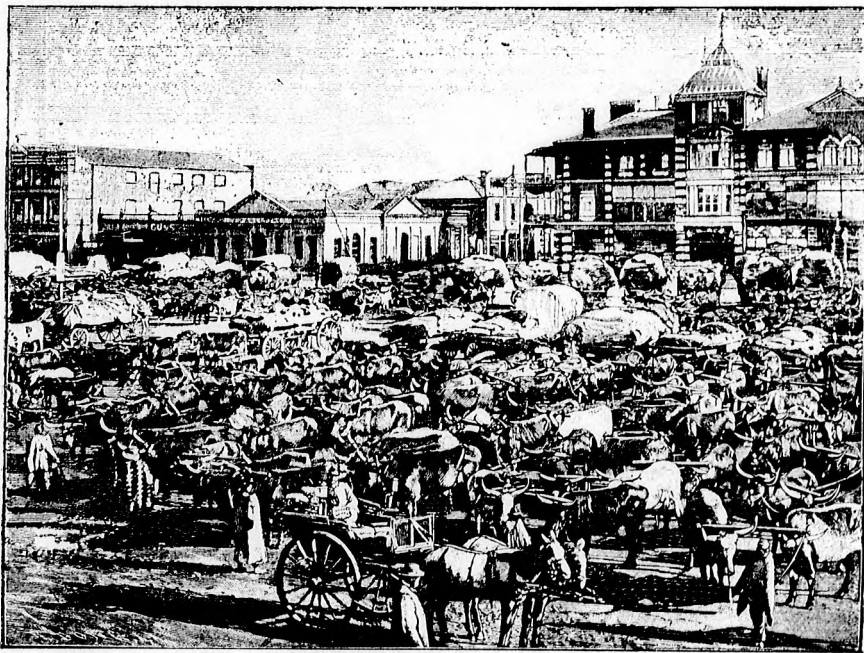
Egyszer meg, mikor a Miczi nevenapja volt, szintén hivatalos voltam hozzájuk vacsorára. Lehet-

tünk vagy tizen. Gyurka akkor is nagyon illumi-nált állapotban volt. En az asszonyokkal a belső szobába mentem, Miczi már akkor kezdett panaszkodni az urára. Mikor pedig ketten maradtunk, Miczi az asztalon levő csokorból egy halvány rózsát huzott ki, melynek szárát eltörte s aztán nekem nyújtotta: Vigye el magával — szólt remegő hangon Miczi — s olykor jussak eszébe. Ilyen az én ifju életem is! A tört száru rózsát eltettem, s Miczinek mindakét kezét megcsókoltam érte. Még akart valamit mondani, de kívülről behallatszott Gyurka nótája:

„Azért csillag, hogy ragyogjon,
Azért asszony, hogy megcsaljon.“

Elváltunk, bementünk a mulatók közé. Gyurka már jött elénk, két telt pohárral, egyiket Miczinek, másikat nekem kínálta, közbe pedig dalolta, hogy:

„Azért vagyok a világon,
Hogy bolonduljak utána-utána!“

⇐ Johannesburgi vásártér. ⇐

Szegény asz-szony, szegény szép Miczi! Ugy négyévre rá ismét Zólyomba vetődött szintársula-tunk. Első gondom volt, felkeresni Csa-lán Gyurkáékat. Még most is ott laktak abban a magas föld-színti házban, hon-nan olyan gyönyörű kilátás nyílt a közeli hegy oldalára, a Giskra-vár romjaira.

Miczit ott ta-láltam a tornáczon, kezében félig nyitott könyv pihent és szép szemei odameredtek a hegy oldalára. — Alig ismertem reá, az a szép alak meny-nyire megváltozott, arca sápadt, szemei

beestek, s a szép domboru kebelnek csak nyoma maradt. Köszöntésekre vett észre. Rögtön felismert, arca elpirult és sietett előmbe.

— Isten hozta! Hozta Isten, kedves Dencsy ur! Hát eljött, visszajött. Milyen jól tette, milyen szép ez öntől, hogy ránk is gondolt! E közben mindakét kezét kezemben felejtette. Mennyit gondoltunk mi is önre! No, de csakhogyl eljött! Jöjjön, menjünk a szobába, mesélje el, hol, merre járt!!

Benn aztán elmondtam mindent, mindent!

Mire Miczi is elkezdett beszélni a négy év alatt történekről. Szomorú, nagyon szomorú histó-riát mesélt életéből. Néha mintha meg is bánta volna a sok panaszt, félbe hagyta, de a szeméből előtörő könnyeket csak nem tudta visszatartani.

Szegény asszony, szegény szép asszony!

Hogy a társalgást másfelé vezessem, elkezdtem dicsérni azt a szép himzést, mely ott volt az asz-talra terítve.

— Az uramé — szólt bánatosan, elfordítva tekin-tét — ő hozta!

— Bizonyosan névnapi meglepetésre készült.

— Igen, az uram barátnéja csinálta a mult évben.

Kérdőleg nézek Miczire, de ő nehéz sóhaj után csak tovább folytatta: Igen, a barátnéjától való. Ez is, meg az is ott a pamlagon. Azok a virágok, könyvek mind, mind tőle valók.

— Talán a testvérje? — kérdém — még mindig nem értve a dolgot.

— Nem testvérje, barátnéja, ettől ni, hisz' talán maga is ismeri, s ezzel elémbé tol egy aranykertes fényképet.

— Ez a tanító leánya, a Czili! Az a szeplős, hegyes orru, az a... az az! erősíti némi felindulással. Ide jár néha hozzánk — az uramhoz. Én rá se nézek!

— Lehetséges volna?!... a Czili meg a Gyuri?! S ön türi ezt?

Mit tegyek, ha szólni merek, durva szavakkal illet, sőt kilökéssel is fenyeget. Rokonom nincs, kihez menjek? Csak egy orvosság van ellene, s ezt rövid idő múlva használni is fogom. Hisz' úgy megundorodtam az élettől! Olyan csuf, olyan nyomorultak az emberek! — s ezzel odadől a pamlag karfájára és sirt, zokogott keservesen:

Szegény asszony, szép letört halvány rózsza, de mást érdemeltél!

Rövid ideig tartó kínos csönd állott be, csak a szép asszony elfojtott zokogását lehetett hallani. Én lassan felálltam, indulásra kész. Miczi észrevette, könnyeit letörölte és halkán szólt:

— Ugy-e nem szereti a siró asszonyokat látni? Igaza van, nem is jó azt hallgatni. Jöjjön majd máskor el, majd ha jobb kedvem lesz! De lássa, olyan jól esett, hogy kipanaskodtam magamat! S az ajtó felé kisért. Ott még egyszer megállt, kezét nyujtotta, én két kézzel nyultam érte, megcsókoltam, szivemre szoritottam remegő kezét, majd térdrehulltam előtte s önkéntelenül susogtam fel hozzá: Miczi, édes Miczi, legyen maga az enyém, megbecsülöm, gondját viselem, szeretni, végtelenül szeretni fogom!

— Miklós, mit beszél, mit gondol?! — szólt a minden ízében remegő szép asszony. — Hisz én... oh!...

— Ne törődjön semmivel, az ura nem fogja keresni és én elrejttem, magammal viszem, boldoggá teszem! Legyen az enyém! összetett kézzel, könyörögve néztem fel a szép asszony kipirult arczára. S az asszony küzd, liheg, fejét rázza, úgy remeg, azt hiszem összeesik előttem. De én csak hívom halkán, édes, biztató szavakkal:

— Együtt leszünk mindig. Érte élek küzdök, fáradok! Karjaimban hordom, mint kis gyermeket, elilesem gondolatját, álmát, suttogó hangját! Édes csókkal, forró öleléssel altatom. Szerelmes szavakkal,

mosolygó ajakkal, virágbokrétával ébresztem! Legyen enyém, jöjjön velem!

S a szép asszony néz-néz le reám, szemeiből csak úgy ömlenek a könnyek. Fáradt karja lehatnyatlik, inog, reszket, s már összeesik. Oh, de én felfogom, karjaimba zárom, ajkam rátapad az övére, s nem engedem, hogy sirjon, hogy zokogjon az a szép asszony, az a szép, letört halvány rózsza.

10

— A rajongó. —

A CSECSEMŐ NEVELTETÉSE.

— Irta: Dr. Bock. —

(Vége.)

A csecsemő szellemi nevelésére nézve, mely épen úgy, mint a testi, szoktatáson alapszik, főtendők az, hogy a kisednek érzék-szerveit ép állapotban megtartsuk s kellőleg kifejlesztjük; mert csak az érzékek segédelmével, különösen a látás és hallás által ébred lassankint az agy munkássága: az öntudatos érzés, értelem és akarat, szóval a szellem, s csak általok képeztetik ki. Élete első idején az ember, épen mivel agyának önálló külmun-

kassága érzéki benyomások következtében még meg nem indult, teljesen öntudatlan s mozdulatai, rívása egészen gépszerű. Még a legközönségesebb érzés, t. i. a kellemes vagy kelletlen benyomások érzete is csak lassan képződik ugyanazon benyomások többszöri ismétlődésével érző idegeinkre, tehát szoktatás, vagy más szóval gyakorlat útján. Soká tart, míg a kised az egyik benyomást a másiktól meg tanulja különböztetni; kell, hogy az édes anyatej többször folyt legyen a csecsemő nyelvén végig, míg elkezdi kellemesnek érezni; annakelőtt a legkeserűbb hig anyagot épen oly könnyen szörpöli, mint az édes anyai emlőt. S épen úgy áll a dolog többi érzéseivel is, úgy hogy a nevelők kezében van a gyermeket mindenféle fölösleges érzésekhez szoktatniok, miket utóbb nem örömet nélkülöz, s melyek ha nem gerjesztenek benne a szokott időre és módon, akaratos rívásra és annak, ami után áhítozik, kierőszakolására adnak neki alkalmat. — Az érzékek közül első ocsúdik fel a tapintat, de csak az ajkakon, melynél fogva ezek az emlőt keresik; azután ébred a látás, ezt követi a hallás és izlés, végre a szaglás és általános tapintat. A szem (mintegy a negyedik hónapig csak a közelben terjeszkedő látással) eleinte részvétlenül meredez a világba, de hamar kezd a világosság felé irányulni s már némi figyelmet mutat, míg a második hónapban már az egyes tárgyakon megakadván, rajtok időz is. E nézegélsből erednek az agyban az első érzéki benyomások (az agyképek), melyek ismételt nézegetés után mélyebben benyomulnak s könnyebben ismét felújulnak, külső tárgyak új megjelenése nélkül is. Így tanul a kised embereket és tárgyakat ismerni s képzeteket alkotni róluk (azaz emlékezni korábbi benyomásokra, s észrevenni, hogy az új kép és a korábbi ugyanegy tárgytól erednek). Hasonlót mondhatni a hallásról. A kisedet eleinte csak erősebb csattanások rázkódattatják meg; lassankint harsányabb és szelidebb hangok közt kezdi érezni a különbséget s mintegy a második hónap vége felé kezd szemeivel s utóbb a fejével is arra fordulni, a honnan a hangok erednek. Az ötödik hónap vége felé a gyermek figyelme egyenlőn van megosztva a két érzék, t. i. a látás és hallás között; a két érzék kölcsönösen támogatja egymást a külvilág és különösen a távolságok megismerésében, a hang nézésre, a látás fülelésre készíti a csecsemőt. Most igazán szemfűl a gyermek s egyre több érdekléssel kíséri a látását és hallását ingerlő tüneményeket, szóval mindent, ami mozog s ami hangot hallat; érdekelnéi kezdi a beszéd, a hangegyen (rhythmus), a dal. Apránkint megtanulja egymástól megkülönböztetni s ismerni édesanyja s a körülötte lévő emberek test- és tagjártatását, arczjátékát, hangját, szavát. Míg előbb zajos hangok jobban megindították, mint a dallamosak, most ezekre figyel inkább. Ha a látás már nézdeléssé erősbödött (a harmadik hónapban), akkor már nyulni is kezd a tárgyak után. Ezeket sokszor elveti s előbb csak megfogja s ismét elereszti, utóbb erősen markolja meg, s ide-oda kezdi forgatni s lassan megtanulja szájához vinni, végre megtapogatja s úgy ismerkedik meg a nagyságok-, alakjok- s távolságokkal. Mihelyt (a harmadik hónapban) hangképzetek alakultak s gyültek, előáll a gagyogás, mely későbbben egyes könnyebb szók utánzásává tökéletesedik. Ha a gyermek valamely tárgy előfordultával, vagy valamely tény, hang s más sajátosság előálltával egyszersmind bizonyos hangot hall, e hang és a vele járó benyomás többször ismételtetvén, az egyik a másikat juttatja a csecsemő eszébe. Így tanul a gyermek (az ötödik vagy hatodik hónapban) némely szót érteni, különösen személyek és tárgyak neveit. Az igéket, s a név- meg ige-szók értelmének szorosabb meghatározására szolgáló egyéb beszédrészeket csak későbbben tanulja megkülönböztetni. Fűzött vagy szótt beszéd előtte teljesen érthetetlen. A mosoly már a második hónapban mutatkozik, (de a negyvenedik nap előtt sohasem!) s mindig előbb láthatni ezt a gyermekben, mint a sírást (könnyezéssel). Csak az ötödik vagy hatodik hónapban kezd kacagni és ujjongani. Oly csecsemők, melyeknek vágyai mihelyt sirnak, azonnal teljesítetnek, s melyek ezáltal gonoszságra neveltetek, ama korokban már sírás, rívással igyekeznek akarataikat érvényesíteni s amit megkivántak elérni. Már az ötödik hatodik hónapban érti a nyájasságot, valamint a komoly testtartást és hangot; megtanul várni, türelmesebb lesz s érzéki benyomások

által elhagyja magát testi élvezettől vonatni vagy riasztatni. A hetedik vagy nyolczadik hónapban a gyermek magányban is eljátszik s utánozással foglalkozik. A kellemetlen érzés, mely valamely hiány érzetéből támadván, annak megszüntével ismét megszűnik; azon tapasztalása, hogy bizonyos erőlködésre bizonyos eredmény következik, s hogy ilyen hatásokra maga is képes: lassadán azt kezdik vele sejtetni, amit ezél, következés és idő folyama alatt szokás érteni. Minél inkább kezdi azután mozgási képességét gyakorolni a gyermek, annál inkább fejlődik ki a nyelve is s ő eleinte saját módja szerint nevezi el a dolgokat, későbbben pedig utánzásnál fogva azon nevekkal, a melyeket hall. Nyelve további kiképzéséhez azután egyéb sem kell, mint hogy másokat halljon beszélni s a tőlük hallott mondatokat utánozza.

A csecsemő s általában a gyermek szellemi nevelése ügyében a főszabály ez: Távolíts el a gyermektől mindent, a mihez nem jó szoknia, ellenben ismételj vele mindent állhatatosan, a miről akarod, hogy második természetévé váljék. A gyermek szeszélyének, melylyel határtalan önkényre törekszik, sohasem szabad teljes féket eresztetni, hanem fel kell állítani bizonyos törvényt, mely által némely dolgok okos megengedése, másoknak ugyanilyen megtiltása szabályoztathassék; ezáltal fel fog ébredni a gyermekben fokokint a törvény érzete, melynek engedelmeskedni mindenki kénytelen. Itt lehet egyuttal és pedig a legjobb sikerre alkalmazni a rossz érzés benyomásait is, különösen a gyermekeknél, melyek elevebb természetüknél fogva élénkebb mozgásra hajlandók, és nehezebben szoknak, amihez szokniok kell. Ezeknél (és pedig már a harmadik hónaptól fogva) sokat lehet néhány komoly szóval és okosan intézett ütéssel elérni, mihez őket különben csak nehezen s hosszú idő mulva lehetne szoktatni. De meg kell gondolni, hogy a verés itt még korántsem létező hibák büntetéséül szolgál, hanem arra, hogy ne szokjék olyan sajátosságokhoz, melyeket későbbben csakugyan büntetni kellene. Az a gyermek, melyet öntudatának fölébredte, tehát harmadik-negyedik éve után, vagyis olyan időben, a melyre későbbi életében világosan visszaemlékezik, még meg kellett verni, szerző nézete szerint már egészen el van kényeztetve s csak a legmeregvebb következetességgű utónevelés fog azon még segíthetni. Ezért kell a legparányibb vonásra is figyelni, melyben a gyermek egyéni természete nyilatkozik. A gyermek elkényeztetésének alapját rendesen avval rakják meg, hogy a csecsemőt kezeiken hordozzák, hintázzák, ringatják, stb., mert e mozgások a gyermekben kellemes érzést gerjesztenek, mely, ha egyszer ki nem elégítették, rívásra készíti. Így támad a csecsemőben lassankint a szokás, a maga kényét rívással kierőszakolni s ha a szülék elég gyengék s a rívó gyermek kényének engednek, ez csakhamar oda fejlődik, hogy a gyermek, ha nem történik a mit ő akar, daczol, megköti magát és konokká lesz. Kell bezzeg azután veréssel kiirtani a gyermekből azt a gyomot, melyet a szülék magok oly kitartó gondnal fejlesztettek benne! S vajjon e verés nem inkább a szüléket illetné-e? A gyermekek csecsemő korában elkövetett ilyen nevelési hibákból és csak ezekből ered azután rendesen ama jellemtelenség és a gonosz jellemek mindazon változatossága, mely későbbben a gyermeket és szülőt szerencsétlenné teszi. — A szoktatás e szerint a nevelés főtényezője, melyet a gyermek utánzási ösztöne még támogat. Az ember sokat nélkülözhet, csak az embert nem. Nyájasság a hangban, az arczkifejezésben, a tekintetben s összes környezetének a gyermek iránti magaviseletében nagy befolyást gyakorolhat a gyermek kedélyének kifejlődésére s dajkája megválasztását (a száraz dajkát vagy későbbi ápolóját is ide érve), ezért is kell nagy gondnal intézni. Neveljék csak fel a szülék első gyermeköket jól, ennek példája oly jótékonyan fog hatni öcsésére, hogy ezáltal a nevelés oly nehéz munkáját magoknak jóval megkönnyebbitették. De mivel még tapasztalatlanok, okos tanácsot pedig az életben nem igen hallani, követendő példát ritkán láthatni: rendesen már az elsőnél rontják el a dolgot. Beszédes anyák, azáltal, hogy gyermekökkel vidoran és bohókásan beszélgetnek anélkül, hogy sejténék, sok jót tesznek vele, mert hangjaik nemcsak a gyermek hallására és beszélő tehetségére hatnak, hanem egész valóját indítják meg és rokonszvet gerjesztenek benne. — Akaratról a gyermeknél a szó szoros értelmében soká nincs szó; csak midőn saját erőlködéséi

következtében felülni, felállani s futósní megtanult, kezdődik az akarat fejlődése. E helyett ellenben igen könnyen a leghatározottabb önkény támad, mely makacssággá és dacvezé fajul, mihelyt a szülők és nevelők a gyermeknek mindent megtesznek s megadnak, amit akar s mihelyt észreveszi, hogy rívása által sikerült neki valamit kicsikarni. — Az érzékek tehetségeit, minthogy a szellemi tevékenység csak ezek által indítatik meg, jól kell gyakorolgatni, de egyuttal az érzékszerveknek minden károsodás elleni megóvására is a leglelküismeretesb gondot fordítani. A látás- és tapintás érzékének gyakorlása által, mely a nézése és megtapintása elé kerülő tárgyak közelebbi és távolabbi mutogatásából áll, a gyermek helyes képzetet nyerhet arról, amit nagyok és kicsinynek nevezünk s a tér alatt értünk; a hallás gyakorlása sokat tehet a tér, az irány s a távolság megítélésére. A fület azonkívül, tisztán csengő hangokat és dallamokat élékelve vagy valamely hangszeren eljátszva, s minden zűrhangot kikerülve, lehet a jó hangzás érzetéhez és élvezetéhez szoktatni. Mindamellet, hogy e gyakorlatok a csecsemők korában nem oly nagy fontosságúak még, mint később, még sem kellene azokat egészen elmulasztani.

Mindenesetre nagy előny, ha sikerül általok nagyobb figyelmet gerjeszteni a gyermekben az érzékek alá eső tünetnyek iránt, mert e figyelemből fejlődik később a megfigyelés és éber vigyázat.

A kegyelmes úr ígérete.

Irta: *Vécseiné Jankovich Lujza.*

Nézzék uraim — fordult a kegyelmes úr kíséretéhez — ez az a pad, amelyben mint első osztályos kis diák ültem.

Megállott a magas, elegáns ember az ütött-kopott, össze-vissza faragott iskolapad előtt és egy darabig merengve nézte.

Kisérete, a városka notabilitásai és néhány előkelő hivatalnok a miniszteriumból, törte magát, hogy minél közelebbről láthassa azt a történelmi nevezetességű padot. Ájtatos figyelemmel, még lélekzetüket is visszafojtva tekintették meg innen is, túl is: a lábát, a tetejét, a fiókját...

Tehát ez az... Itt ült ezelőtt körülbelül harmincz esztendővel egy kis rövid nadrágos, borzos fiú és szoritotta göresösen apró karmolásokkal ékes ujjacskaik közé a palavesszőt, hogy szabálytalan, girbe-görbe vonalakat huzzon a táblára.

A rövid nadrágos kis fiúból ime mi lett... Hatalmas, nagy ur, az ország büszkesége, kinek jóakaratótól ezrek boldogsága függ, kinek felhős homlokától félnek, rettegnek alantasai, akit úgy szólít meg minden ember, mint a hogy a jó Istenhez szokott fohászzkodni: „Kegyelmes uram!”

A miniszter végigjártatta néhányszor tekintetét a fehérre meszelt falakon, mintha ott kellene valahol nyomának lenni annak a csodálatos, szédítő, dicsteljes pályának, melyet megfutott a szegény református kántor fia, amíg idáig ért.

Nem, az igénytelen, fehér falakon semminek semmi nyoma. Helylyel-közzel befirkálva, néhol vakolat nélkül éktelenkedő foltokkal, úgy állanak, mint akkor. Az ember szinte azt hihetné, hogy azóta nem is meszelték itt.

Nini, a háromlábú hosszú orrú, pupos hátú torzalakok, a kis diákok teremő zsinjének kedves szülőttei! Itt meg egy nagy fülű csacsi, melynek négy farkat is ajándékozott az ihlet pillanatában a kis művész merész fantáziája. Az ábrázoló művészet, amint látszik, úgy szállt nemzedékről nemzedékre. A régi, megszokott sablon mindenütt.

A szemléltetve oktató csendéleti és állatképek is ugyanazok. Az igaz, hogy majdnem a felismerhetetlenségig meg vannak már viselve, de azért némi jóakarattal a kengurut még mindig meg lehet különböztetni a strucz-madártól és a kedélyes elefántról is el lehet hinni, hogy nem akar óriás huszár lenni. Az elefánt!... Mikor még Molnár Pistike öntudatosan kidüllesztett mellel állott ki a kép elé és csengő gyermekhangon, sebesen hadarva a szókat, tiszta kitünőre felelt róla: „Az elefánt... az elefánt a legnagyobb emlős állatok egyike. A vastagbőrűek osztályához tartozik. Fő tápláléka a rizs. Ormánya...”

— Elég, kis fiam, leülhetsz — mondta a tanító — és Pistike leült végtelen elégtelenséggel, boldogan és büszkén, hogy megint csak ő tudott az osztályban a legjobban az elefántról beszélni, mely tekintélyes állat iránt némi meghatottsággal vegyes bámulatot érzett, mióta a czirkuszban egy kitünően betanított példány egészen elragadta őt utólérhetlen mutatványaival.

Lám, ott az oroszán is bozontos, nagy sörényével és mindjárt mellette, a fajrokonság elvénél fogva a szép, fehér czicza... Még a kopott, megfakult glóbus is a régi tán, meg a számológép?... Minden, minden, csak ő változott meg.

(Folytatása következik.)

É j.

(Frederick S. Eckard.)

*Éj, te magános éj!
Aludd át értünk édes álmodat,
Fáradt szívünkbe öntsd nyugalmodat
S gyönyört, megújulást!*

*Fészken a kis madár,
A harmatos légben nyiló virág,
A képzelemtől el nem ért világ
Uralmad' hirdeti.*

*Veled egy árny-csapat
Kél, mint fülünkbe szálló szép zene,
S meglőrt remény, melynek ígérete
Éveket áthidal.*

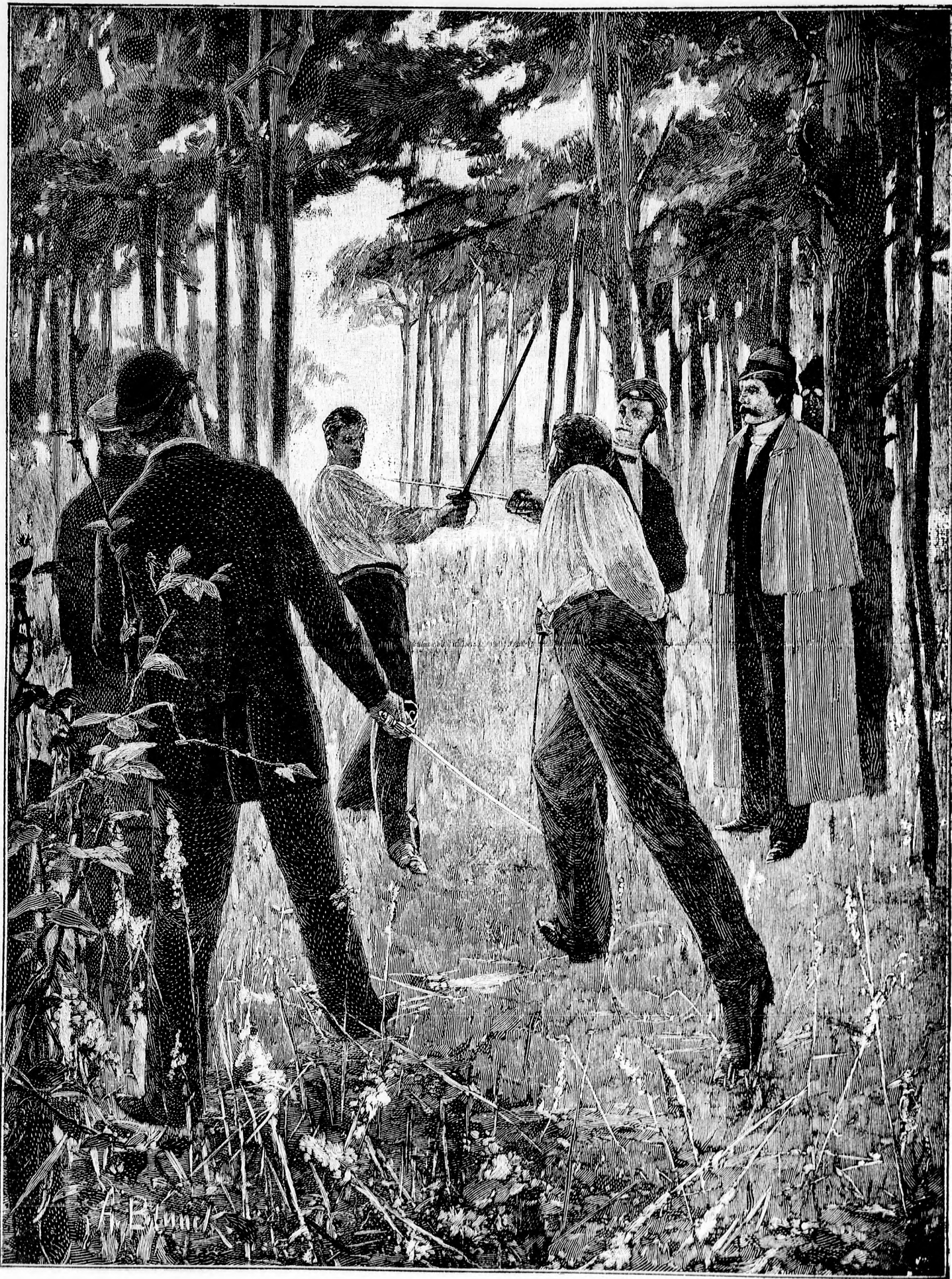
*Éj! te magános éj!
Sok örökhírű dalnok mind tiéd,
Ki lángesze dús fényét hinti szét
Dicső oltárodon.*

*Hajdanta Chaldea
Óh, mint imádta tündöklő ruhád',
S kutatta titkát csillagmiriád
Végellen útain.*

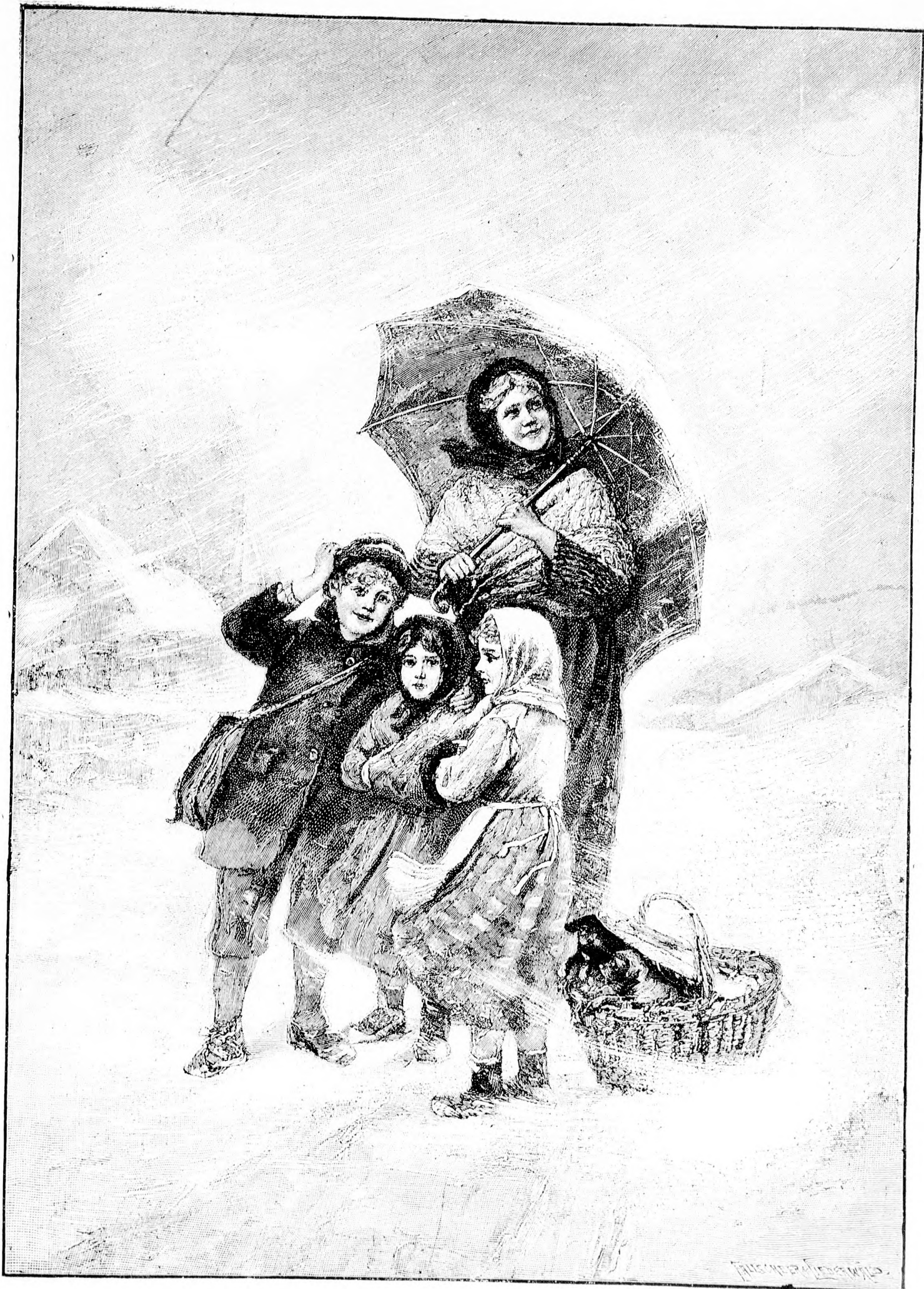
*Nyomokban ébredsz
Magasztos eszme, küzdő szenvedély, —
S nemünk ezeknek végtelen becsét
Tőled tanulta meg!*

*Éj! te magános éj!
Remek dalt zengő, halhatlan művek,
Nagy gondolattól áthatott szívek
Te alkotásaid!*

Ifj. Zsoldos Benő.

—♦— PÁRBAJ A JELENKORBAN. —♦—

— AZ ELSŐ HÓ. —

— I m a. —

Megkondult a kis falu harangja,
Csöndesen száll ide-oda hangja;
Itt a völgyben, ott a bérczek fölött,
— Vadvirágok, sötét lombok között —
Áhitatra, buzgalomra hív.

És a lombok szelid susogással.
Beszélgetnek titkosan egymással.
Imaképpen mit az égre küldnek:
Meg-meghajtják koronás fejüket,
Mig az alkony rájuk nem borul.

Tarka mezők sok ezer virága,
Vadon erdők zöld lombkoronája,
S minden fűszál, minden picziny levél
Halkan, némán most csak arról beszél:
Mily hatalmas, milyen bölcs az Úr!

Kertész József.

Kedves öcsémasszony.

(Székely történet.)

— Irta: Péterfi Tamás. —

Firtos Estánné, a nagy gazdasszony hirében álló megyebiróné soha gunyosabban még szavakat nem ejtett ki a száján, mint amikor tavaszutó napján belépett a szegény szomszédjához, Sipó Mihálynéhoz:

— Jó napot, *kedves öcsémasszony!*

— Hozta Isten csekély hajlékomban, nagyasszony! — fogadta Sipóné. — Tessék előbb kerülni. Üljön le nálunk! — kínálta ritka vendégét a szegény asszony, mialatt háziszótt kötényével megtörülte a tarka tulipántos széket a vendége részére a portól.

— Ne fáradjon *kedves öcsémasszony* — szabadkozott Firtosné — csak azért jöttem, hogy öcsese urát, Pistát küldje hozzánk egy szóra. Az öregem valami igen jót gondolt ki részére. Ugy bizony. Hát csak fáradjon át, mondja meg neki. Ezért hívom személyesen. Istennek ajánlom *kedves öcsémasszony!*

A mint bevégezte szavait Firtos Estánné, a falu legmódosabb gazdasszonya: sarkon fordulva távozott. A fiatal menyecske illendőképpen elkísérte vendégét a kiskapuig, s mikor bejött a kis házikójukba, nem tudta, hogy mit gondoljon a meghívásról.

... A nagyasszony személyesen jött utána. Miért nem küldötte a cselédjeit? Annyi bizonyos, hogy Etédi Pista, az ő öcsese csinos legény, mert az őszön hazajött katonaságból szabadult tizenhét legény közül Pista volt a legügyesebb, a legformásabb. Hanem az is igaz, hogy szegényebb a templom egerénél.

— Két karjával keresi kenyerét! ... És mégis? ... hátha az öcsese javára fog valamit tenni Firtos Están uram?!

— Pista szorgalmas, munkás legény, s ami fő: józanéletű. — Különben a sógora sem tarthatná

szegény házánál. Sipó Mihály is csak napszámos ember, kinek nehéz a kenyérszerzés ...

Ilyen és ehhez hasonló gondolatok forogtak a szegény Sipóné fejében, de a míg ezek az utcza felől történtek, más esemény folyt hátul a gyümölcsöskert végében.

Firtos Esztike, a szülőinek egyetlen gyönyörűsége odahajolt a szomszéd kerítés sövényéhez, s kis ujjaival széthuzta a galyakat, hogy áttekinthessen a nyíláson. Nem a virággal telt almafákon gyönyörködött, hanem Etédi Pistát leste a szomszéd kertjében.

Nem soká várt. Csakhamar ott termett a legény. Rövid, fekete bajuszát huzogatva, pödörgetve, figyelmesen széttekintett, hogy nem látja-e valaki őket a közelben? ... Majd egy ugrással átvette magát a palánkon.

— Itt vagyok, édes angyalom!

A kis Firtos Esztike rátekintett a mellé pottyant deli legényre, s mosolygó ajkai panaszt mondtak legelőbb.

— Ma korábban érkeztem ide Pista, mert nagy baj van!

— Eligérted magad? ...

Esztike megrázta kedves fejecskéjét.

— Nem! de éppen ezért van a nagy baj! Tudod-e Pista, hogy ez volt a kilenczedik kőröm?! ... És odaborult a legény keblére.

Pista gyöngéden átkarolta a kis gyöngyvirágot, s piczi füléhez hajolt, hogy suttogva ejthesse ki, amit mondani akar.

— De te csak engemet szeretsz, a szegény Etédi Pistát? ... Esztikém! angyalom! Én leszek a tizedik kérő és ha nem adnak ... hát akkor ...

— Hát akkor megszökünk! — egészíté ki szavait a kis leány. — Megélünk mi a két kezünk után is. Ugy-e Pista? ...

— Olyan jó szived vagyon Esztikém. Áldja meg az Isten. Tovább ugysem titkolhatjuk a dolgot. Elmondom Firtos Están uramnak a valót.

— Én megmondtam már! ...

— Esztikém! te? ...

— Hát én.

— S mit felelt Firtos uram? ...

— Nem imádkozott, sem nem dicsért, azt gondolhatod! Tegnap östve a jegyző fia volt a kőröm ...

— Andorka! Ugyan ki hitte volna? Bizonyosan kibukott az iskolából!

— Atyám beszélni fog veled Pista.

— Velem? Firtos Están uram? ...

— Még ma találkozni akar, mert ...

A kis leány félve tekintett körül, s össze-rezzent, mint a félénk kis őzike. A fák közé tekintett, majd Pistához fordult.

— Az atyám! ... — sugta halkan a legénynek — s csendesesen maradtak a fák árnyában.

Firtos Están uram feléjük tartott. Illedelmesen köszöntötte Pistát, egyetlen feddő szó sem jött ajkairól, hanem magához hívta a legényt, mert mondanivalója volt neki. Beszélgetve jöttek elő a gyümölcsöskertből. Hanem mikor a parádés-szobába beléptek, csak ketten maradtak benn Pistával.

Egy szép, hosszú oktatást tartott Firtos bátyám a szegénységről, meg a jómódról, fejtegetve a kettő között levő nagy különbséget, majd így folytató:

— Kettő közül kell, hogy válassz, Pista öcsém! Vagy nem szólasz többé a leányomhoz, a miért tőlem a kukuci kétköves malmot kapod, vagy nem tágitasz a szerelemtől és elűzlek a faluból, a vi-

dékről úgy, hogy a határunk felé sem jöhetsz! Ugy gondolom, hogy nem vagyok én éppen rossz ember, s te szegény vagy, könnyen választhatsz!...

— Választottam! — szolt Pista.

— A kukuci malmot?

— Nem! — válaszolt Etédi Pista határozott hangon — az eltávozást! Még az éjszaka elhagyom a falut, de Esztikéről nem mondom le.

— Jól van fiam! — hagyta rá Firtos uram.

— Hanem azt megengedi, hogy elbucsuzzam?

— Nem szükség! Majd megmondom én a leányomnak! Megmondom, hogy inkább szereted a kukuci kétköves malomnál, meg mindennél. Aztán nem kívánom, hogy sokáig bujdoszál, csak amíg megesküszik Esztike a jegyző ur fiával. Akár másnap haza jöhetsz. Hanem szavad megtartására figyelmeztetek fiam. Jó utat!

— Isten megáldja Firtos Están uram! — köszöntötte a legény, amint kilépett. Hiába tekintgetett szét Pista idekinn, Esztikét sehohsem láthatá. Mikor a kapuhoz érkezett, mégis megpillantott az ablak virágcserépei között egy kedves kis fejceskét. Integtetett és piczi fülét mutatva tudtára adá a legénynek, hogy mindent hallott...

Dél felé a kapu előtt találkozott Firtosné a szegény Sipónéval, s távolról kiáltotta, hogy „már ne küldje át az öcsese urát *kedves öcsémasszony!*“ és szókijetésében kétszer annyi guiny volt a nagy-asszonynak, mint reggel.

Vége következik.)

A FÜGE ÉS A REST EMBER.

(Algiri legenda.)

Írta: DAUDET ALPHONSE.

A francia eredetiből fordította: Dr. THERMIDOR.

Néhány évvel a francziák bejövetele előtt a bujanövényzetű kis Blidah városában élt egy derék mór, akit atyja után Sidi Lakdarnak hittak s akit a város lakói a restnek neveztek el.

Mindenki előtt ismeretes, hogy az algiri mórok a lehető legtunyább emberek a földön, a blidahiak pedig különösen; ezt kétségkívül a citrom és narancsfák kábitó illata okozza, amelylyel a város légköre telítve van.

A restség és semmitetés tekintetében azonban egy blidahi sem tudta megközelíteni Sidi Lakdart. Az érdemes úr ezt a gyengéjét egészen egy mesterség színvonalára emelte. A többiek himzők, kávésok, fűszerkereskedők voltak. Sidi Lakdar pedig egy rest volt.

Atyja halála után, egy a város végén elterülő, düledező falakkal körülvett kertecskét örökölt. Az elhanyagolt, füvel benőtt kapu csak egy-két banán- és fügefát zárt el a külvilágtól. Itt töltötte életét csendesesen, mozdulatlanul elnyújtózva egész hosszában; vörös szakállán hangyák futkostak. Ha éhes volt, kinyújtotta karját és felvett egy-egy banánt vagy fügét, amely történetesen mellette hevert a gyepen. De mielőtt felkelt volna, hogy a fáról egy gyümölcsöt leszakítson, inkább éhen halt volna. Kertjében is a fügek ott rothadtak el, a hova leestek s a fák át és át voltak lyukasztatva a madárcsipésektől.

Ez a határtalan restség fölötté népszerűvé tette Lakdart az országban. Ugy tisztelték, mint egy szentet. A város hölgyei, akik édességeket fogyasztottak el a temetőben, az ő kis háza előtt elmenve, öszvéreiket lépésben vezették és halkán, suttogva beszélgettek. A férfiak ájtatosan hajoltak meg és az iskolaidő végével mindennap lehetett látni egy egész sereg csikos selyembubonyba öltöztetett piros sapkás pajkos gyereket, kik azért

jöttek ide, hogy megkiséreljék félbeszakítani ezt a példátlan restséget. Lakdart hangosan szólították nevével, zajt ütöttek, nevetgéltek és narancshéjakkal hajigálták. Kárbaveszett fáradság! A rest még meg sem mozdult. Időről-időre lehetett ugyan a füből hallani: „Vigyázzatok, vigyázzatok csak, mindjárt felkelek!“ — hanem sohasem kelt fel.

Egyszer azután megtörtént, hogy a kis pajkosok egyike, — amint épen visszafelé ment a resttől, hol a szokott csinyeket követte el — nem tudni, hogyan, mi módon, de hirtelen kedvet kapott erre a vízszintes egzisztenciára s egy reggel kinyilatkozta atyjának, hogy ő ezentul mitsem akar hallani az iskolábamenésről, hanem rest óhajt lenni.

— Rest? te?... — szolt az apa egy méhszorgalmu derék pipaszárkészítő, ki már talpon állt, ha a kakas kukorékolt, — te. rest? Szép gondolat!

— Igen atyám, az akarok lenni, mint Sidi Lakdar...

— Szó sincs róla, fiam. Te pipaszárkészítő leszel, mint az apád, vagy pedig városi irnok a kádi törvényszékénél, mint a nagybácsid, Ali, de sohasem faragok belőled egy restet... Rajta gyorsan az iskolába. Különben a hátadon töröm össze ezt a vadonutuj cseresznyefa-pipaszárat... hátra arcz, csacsi!

A cseresznyefa-pipaszárral a fiú nem mert szembeszállani és tette magát, mintha meg lenne győzve; de ahelyett, hogy az iskolába ment volna, egy mór bazárba lépett be és a kereskedő elöl egy halom smyrnaszőnyeg mögé rejtőzött és ott maradt egész nap, hanyatt fekvé, elnézegetve a mór stíli lámpákat, a kék posztóból készült erszényeket, az aranyhimzésű köntösöket, amelyek csak úgy ragyogtak a napfényben; mozdulatlanul feküdt, belélegezve a rózsaoaj-üvegcsék kábitó illatát. Ezentul így töltötte el az iskolai időt.

Néhány nap mulva az apa rájött a dologra. De hiába kiabált, dühöngött és átkozta Allah nevét és hiába verte végig a fiúcskát boltja összes cseresznyefapipaszáraival, misem használt. A gyerek fejébe vette, hogy nem mond egyebet, csak: „Én rest akarok lenni... én rest akarok lenni“ — és mindannyiszor elnyulva találtak valamilyen sarokban.

Elvégre az atya megunta az örökös zivódást s miután értekezett Alival, a városi irnokkal, egyet fordított a dolgon.

— Hallgass ide, — szolt fiához — minthogy te mindenképen rest akarsz lenni, elviszlek Lakdarhoz. Ő majd megvizsgál s ha valóban van tehetséged erre a mesterségre, én megkérem, hogy mint tanuló nála maradhass.

— Ez tetszik nekem, — felelt a gyermek.

Mindketten megfésülködtek és levendula-olajjal illatosá tették hajukat, azután már másnap meglátogatták a restet az ő kis kertjében.

A kapu mindig nyitva volt. Embereink kopogtatás nélkül léptek be; mivel a fű igen magas és sűrű volt, nagy fáradságukba került, míg észrevették a ház urát. Elvégre a kert mélyében a fügefák alatt egy egész kis madárrajtól és buja növényektől környezve észrevettek egy csomó sárga rongyot, amely morogva fogadta őket.

— Az Úr legyen veled, Sidi Lakdar, — szolt az apa, meghajtvá magát és kezeit kereszbe téve mellén. — Itt van az én fiam, aki erőnek-erejével rest akar lenni. Ide hoztam, hogy megvizsgáljad, hogy lássad, vajjon van-e erre hivatása. Ha igen, akkor kérlek, vedd magadhoz, mint tanuló. Megfizetem, ami érte jár.

Sidi Lakdar anélkül, hogy feleletet adott volna, intett nekik, hogy üljenek le közelébe a fűre. Az apa leült, a fiú pedig lefeküdt, ami már egy nagyon kedvező jel volt. Azután mindhárman egymást nézték anélkül, hogy egy árva szót szóltak volna.

Dél közepe volt, roppant meleg idő. Ugy látszott, mintha az egész kis ház szenderegne. Nem lehetett egyebet hallani, mint a napsugarak feltörte rekettyebokrok hüvelyének pattogását, a fűben kigyózó patakok csevegését és a lombok között röpkedő madarak legyező-csapásszerű szárnycsattogását. Időről-időre egy-egy nagyon érett füge leszakadt és ágról-ágra esett. Ilyenkor Sidi Lakdar kinyújtotta karját s egy fáradt mozdulattal egészen ajkáig vitte a gyümölcsöt. A gyerek még ezt a fá-

radságot is sajnálta. A legszebb fügék ezek melléje, a nélkül, hogy csak a fejét is megmozdította volna. A mester szemmel tartotta ezt a pompás közönyösséget, de azért továbbra se szólott egy szót sem.

Egy óra, két óra mult el így. Elgondolható, hogy a szegény pipaszárkésztő már kissé hosszúnak kezdte találni a várakozást. De azért csak hallgatott türelmesen; ott ült mozdulatlanul, merev tekintettel, keresztbe rakott lábakkal, környezve már jó maga is a restség légkörétől, belélegezve a narancs- és banánfák kábító illatát.

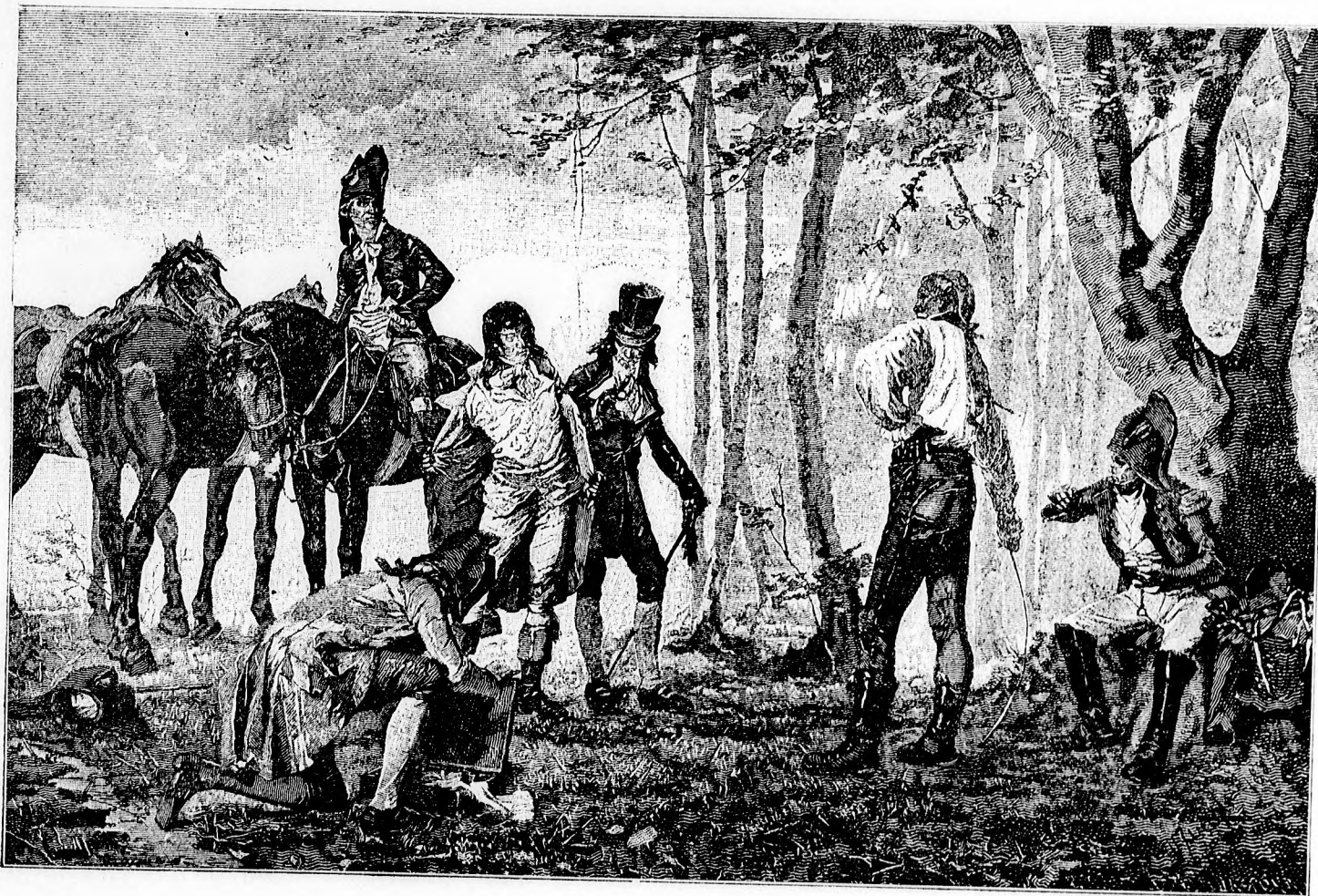
Ime! nagy kövér füge hull le a fáról és épen a gyermek arczára esik. Allah nevére, szép egy füge! rózsaszínű, édes, illatos, mint a méz. Hogy megegye, a gyermeknek csak ujjával kellett volna odébb tolni; hanem még ezt is sokallotta; úgy maradt mozdulatlanul, arcán a gyümölcsessel. Végre is az inger nagyon erős talált lenni. A fiú atyja felé pillantott és panaszos hangon szólalt meg:

legyen meg akaratod: mától fogva barátnőd leszek. És most menjünk át. Ulriknak meg kell tudnia, hogy kibékültünk. „S még inkább Leónak“, gondolta Felicia, ruháját kisimitva, mely a hosszú térdelés által összegyűrődött.

Midőn Johannával kilépett a szabadba és a nap minden történetek daczára zöldes aranyfényvel sugárzott a falombokon át, vigasztaló gondolat támadt agyában. Már szinte megbarátkozott új helyzetével.

„Az eskünek is megvan egy jó oldala“, gondolta magában. Ezentul legalább nem szabad ostobaságokat elkövetnem.

A terrazonon ült a nagymama és Kletzingk Ulrik, elfogultan társalogva és türelmetlenül várva

— Párbaj a mult században. —

— Atyám, — mondá, — tedd be azt a fügét a számba...“
E szavakra Sidi Lakdar, ki épen egy fügét tartott a kezében, messzire elhajítá azt és haragosan fordult az atyához:
— Milyen gyereket adsz te hozzám, hogy tanítsam! Hiszen ő az én mesterem. Neki kell engem tanítani.
Azután a még folyvást nyugodtan heverő gyerek előtt térdre vetette magát s fejét a föld felé hajtotta:
— Üdvözlégy, — így szólt — te atyja a restségnek!

VOLT.

— REGÉNY. —

Irtá: Sudermann Hermann. Magyarra átdolgozta: K. Boniczky Irma.

(83. folyt.)

XIX.

Mehát bántatlanul visszatérsz arra a helyre — mondta — melyet máig elfoglaltál. Ugyszintén

Felicia visszatérését. Egy lovasembert küldtek a mezőre Leóért.

Elly nyugodt, rózsás ártatlanságában szorgalmasan folytatta himzését, míg Hertha tétlenül lesben állt, várva a jövő eseményeket. Még Ulrik jelenléte sem bírta azt a szorongatást széteszlatni, mely még mindig gyötörte a két nő rejtelmes találkozás óta; pedig régóta forró barátságot táplált lelkében Leo nemesszívű barátja iránt.

Hertha volt az első, ki a hölgyek közeledését észrevette. Szorosan egymás mellett merültek föl a parknak mélyéből, az egyik árnyként lebegve fekete gyászruhájában, a másik, mint fehér, könnyű nyári felhő.

Most a nagymama is észrevette őket.

— Hála istennek! — rebegette s intett Ulriknak, hogy forduljon meg.

— Hála istennek! — mondta az is a nagymama

kezét megcsókolva. — Most végre-valahára békeség lesz köztünk.

Mindnyájan felemelkedtek s a lépcsőn felhaladó hölgyeket nézték.

„Ez ugyan nem valami nagy békességre mutat“, gondolta Hertha, midőn a keserű bűnnek vonását látta, mely mostohaanyja arcának még szigorubb és mogorvább kifejezést kölcsönzött. Szemei szinte belefuródtak Ulrik arczába.

„Ugy néz rá, mintha el akarná nyelni“, gondolta Hertha.

És aztán Felicia büvökörébe került, honnan ki nem szabadulhatott.

„Oh milyen szép!“ gondolta sóhajtva. „Milyen boldog lennék, ha hozzá hasonlitanék.“

Üdvözölték egymást, fenuhangon, jelentőségteljes szavakat váltottak. Hertha nem hallott semmit, az a szép, idegen nő, ki olyan fájdalmasan mosolyogni és olyan lágyan tudja fejét meghajítani, elbűvölte.

Midőn férjét megcsókolta, Hertha irigyelte őt. Midőn Ellyt nyájas szavakkal üdvözölte, Hertha elhagyatottnak érezte magát.

De a szép asszony aztán hozzá is fordult s csodálkozó s mégis oly bájos mosolylyal nézett végig rajta.

„Ez bizonyára Hertha grófnő, a sokat emlegetett?“ — kérdezte Felicia.

„Vajjon ki emlegetett engem?“ gondolta Hertha, nem mervén szemét ráemelni. És most látott egy gömbölyű fehér kezét, mely hívólag feléje nyult.

Szeretett volna odarohanni, a kezét megcsókolni, de élehetlenségében nem tudott mást, mint három barna ujjait beletenni és aztán gyorsan visszavonni.

— Ön a szerencse gyermeke, Hertha grófhölgy, — szólalt meg az idegen édes fátyolozott hangja szorosán előtte, — olyan szép és olyan büszke! Kell, hogy barátságot kössünk!

— Oh! — kiáltott Hertha s lángoló háladatoságra lobbant ezért a nagy jószágért.

S még több, a szép asszony megölelte s megcsókolta száját. Ekkor valami csodálatos dolog történt, midőn az idegen ajkai az övét érintették, újból megkapta őt az a rémület, melyet mostohaanyja fölkiáltásánál érzett. Mintegy megdermedve hagyta magát megcsókolni s nehezen lélegzett, mert az illat, mely ezen ölelés alatt ráözönlött, egészen elkábította.

Ekkor hallotta mellette a nagymama szavát:

— Még mindig kissé félénk — mondta — igen ritkán fordul meg idegenek közt.

Az az édes, kedves nagymama! S majd összetörte

szorításával azt az örökös kezét, mely őt olyan szeretettel vezette göröngyös útján.

Ezután helyet foglaltak a terraszon, hol már meg volt terítve a theasztal, mert az oszonna ideje már régen elmúlt.

Hertha úgy ült ott, mintha álmodnék.

Figyelmét aztán a társalgás vonta magára, melyet mostohaanyja Kletzingk báróval folytatott; magabavéve nem volt valami különös; arról beszéltek, milyen nevelés és oktatásmód szerint rendezte be a népiskolákat birtokain, csak a hang volt különös, melyen folyt.

Johanna legközömbösebb szavában is valami benső fölindulás rezgett, hol a siráshoz állt közel, hol magába merülve ült, míg szeme fájdalmasan Ulrik arcára meredt. Ez meg úgy beszélt vele, mint egy beteggel, a leggyöngédebb kimérettel és engedékenységgel, de ha véleményét, vagy nézetét kérdezte, feleletül vállat vont.

A végvár.

„Vajjon mit véthetett elle-ne ez a jólelkű ember, hogy annyira gyűlöli?“ — gondolta Hertha. És aztán megint Felicia felé fordította csodáló tekintetét.

Egyszerre kemény léptek hangzottak az ebédlő felől.

Aki beszélt, félbehagyta a szót. Mindenki felemelt fővel nézett az ajtóra. Hertha szíve hevesen dobogott. Szeme egy pillanatra a szép asszony tekintetével találkozott. Ugy látszik neki, mintha halvány arca még halványabb lett volna.

Az ajtó föltárult és Leo hirtelen kisetett a terraszra. Egyszerre meghökkent és megállt. Keze végigsiklott szakállán, szemei Felicia arcán akadtak meg, vizsga és egyszersmind fenyegető tekintettel.

„Nem kedveli őt!“ szólalt meg egy hang Hertha bensejében.

Ulrik hamar felkelt és eléje ment, aztán megfogta kezét.

— Amit itt látsz, kibékülést jelent öregem. Most már valahára örülhetünk egymásnak.

— Ti ketten? — kérdezte Leo ujjával a két nőre mutatva.

— Kibékültünk, igenis, — felelt Johanna elkeseredett mosolylyal.

Leo még valamit akart mondani, de Ulrik odasugta neki: „gondolj a gyermekekre!”

— Akkor hát remélem, nekem is nyujtod kezedet, hugom! — mondta aztán.

— Eczélből jöttem ide, — felelt Johanna felkelve. A két testvér keze egymásban nyugodott, mélyen néztek egymás szemébe.

Johanna kézszorítása azt mondta Leónak: „Tartlak!” és tekintete: „Lesben állok!”

Aztán Felícia üdvözölte Leót esdő mosolylyal.

„Vajjon miért nem kedveli őt?” kérde Hertha magában, kinek mindez fölötte csodálatosnak tetszett.

XX.

A következő napon késő este volt. Hertha már pongyolában állt a hálószoba ablakánál s a holdba nézett.

Keblét a fájdalom szorongatta.

Adah barátnőjének irt, kivel örömet és but megosztott, mióta a nevelőintézetet elhagyták. A nyitott levél még az asztalon hevert két utánzattal ellátva.

Végre-valahára rászánta magát, hogy barátnőjével közölni fogja reményeinek meghiusulását. Most, miután panaszait elmondta, először érezte a bűnnek egész nyomasztó terhét, mely alatt lelke görnyedezett, mert eddig mégsem bizott egészen szenevdései fontosságában és komolyságában.

És hát annyi mindenféle van, ami zavarja, ha amugy igazán boldogtalannak akarta magát érezni. A baromfiudvar, a csikók, a hinta, a hátsló, Elly ostoba beszédei, a czéllövészlet és a nagymama szakácskönyvével.

A boldogtalanság barátai és pártolói csak kevesen voltak: költemények, Leo, a kutya, a himzés és mindenekelőtt a hold.

Lassan folytatta most utját a zugó fák fölött. Igazi szeptemberi hold: nagy fehér és hideg. A kertnek gyepes tisztásai rikitó világosságban terültek el. A halastón szikrák rajongtak, amint a szél a vizét fodorította. Feketén éles körvonallakkal, a sötétségnek egy otromba halmaza, a ragyogó fény közepette emelkedett szorosan a tó mögött az obeliszk.

Az egyik oldala úgy tűnt föl, mintha egy darabbal megtoldták volna és ezen toldalék közepette valami vörös izzófény látszék, mint egy tüzes szem.

Hertha jobban odanézett. Azt hitte, csalódott. De a tüzes szem nem tűnt el. Rá nézett, alattomosan és leskelődve, mintha mondani akarná:

„Ismerlek téged és ostoba szerelmes szivedet.”

Ez a szív most hangosabban kezdett dobogni. Mi lehet az, ami most éjfél táján a kihalt kertben kísértget?

„Ha csak egy szikra bátorságod volna, rögtön lemennél és megnéznéd, mi lehet az”, szölt Hertha magában.

Ez elég volt, hacsak ő maga is bátorságára hivatkozott, akarata rögtön tetté vált. Vállaira vetette szürke esőköpenyét, még egy vizsga pillantást vetett Elly ágyára, ki nyugodtan, mélyen aludt,

félíg nyílt. piros ajkkal, aztán halkkal kiosont a folyosóra.

Most komolyan félni kezdett, de a hátsó ajtó nem volt messze. Hátratólta a reteszt s mélyen fellélegzett, aztán kilépett a kertbe, hol a harmatosfű hidegen simult vékony harisnyájához.

A tüzes szem még mindig feléje villogott. Egy pillanatig úgy volt, mintha valami eltakarta volna, aztán megint megjelent, kissé alantabb helyen.

Egy pillanatig arra gondolt, hogy visszafordul, a másikon szégyelte magát és egyenesen a gyanus tárgy felé sietett.

Ekkor kutyaugatás ütö meg fülét, s egy hang, melynek hallatára vére megfagyott, kiáltott:

— Ki jár itt?

Annyira megijedt, hogy se szólni, se mozdulni nem birt, mintha odaszögezne lenne, úgy állt egy helyben, míg Leo kutyaója örömmihogással kezéhez dörzsölte nedves orrát.

— Ki van itt, az ördögbe? — kiáltott még egyszer az a borzasztó hang és aztán látta az ő hatalmas alakját felemelkedni és ama fához közeledni, melynek árnyában állt.

— Én — vagyok — csak én! — dadogta fuldokolva.

— Leány, te? Miért nem vagy te az ágyban ilyenkor?

— Nem tudtam aludni.

— S itt mászkálsz a hideg harmatban? Ha ezt a nagymama tudná!

Leo megragadta kezét, mely hiába igyekezett markából kiszabadulni. Az égő szivar, melyet szájában tartott, sziporkázott. Ez volt a tüzes szem, mely oly gyanusan sandított Herthára.

— Hiszen te is künn vagy még, — felelt Hertha, fogait összeszorítva.

— Az egészen más. Én erős ficzkó vagyok s kibirom a vihart vagy akármit.

— Én is!

— No no!

— És ha nem birom ki, az sem baj. Hiszen más nem érhet, minthogy elpusztulok.

— Ejnye, gyermekem, már megint csattogtatod szárnyaidat?

— Oh menj, hagyj engem! — könyökét Leo felé nyujtotta, hogy ellökje.

— Ne kezd megint újra a régi nótát Hertha! Hát bántottalak én valamivel már hetek óta?

Hiszen épen ez volt a baj!

— Nem nem! — felelt Hertha; — te nem bántottál engem, nem is törődteél velem se jóban, se rosszban!

Leo elgondolva simogatta szakállát.

— Ha már egyszer itt vagyunk gyermekem és amint látszik, egyikünk sem tud aludni, hát jer ide és ülj le, ülj ide mellém. Talán megbeszélhetnénk egyet-mást.

Egy benső hang azt sugta Herthának: „Ne hagyj magad!” De hiába! Leo már átkarolta vállát s az obeliszk talapzata felé vont a karesu testét, mely ernyedten hozzá támaszkodott s aztán melléje ült előbbi helyére.

— Mit csináljak itt? — kérdezte Hertha összekuporodva.

— Légy egyszer őszinte, te nem vagy boldog gyermekem?

Hertha kétszer vállat vont s mondta:

— Hát még mit!

Leo mosolygott. A daczos kiáltás nagyon is furesán hangzott ajkairól.

— Beszélj hát! Mi a bajod tulajdonkép? Megváltozott viselkedésed mindnyájunknak feltűnt. A nagymama már komolyan aggódik. Te azt pedig nem akarod, ha szereted, nemde?

Hertha fejét rázta, erővel elnyomva a zokogást.

— Hiszen — én — valamennyit szeretni — akarom. — Valamennyit! — dadogott.

(Folytatása következik.)

IRODALOM.

Viharzúgás, pacsirtadal. Irta: *Farkas Antal.*

— Ujabb Hazafi Verai János. Valami vidéki fűzlapoéta. Temessük vissza az ismeretlenség sírjába, a honnan kikelni merészelt.

Tapasztalásból tudom, hogy csaknem mindenik kritikus ilyenformán gondolkodott, ha ugyan kezébe került a Farkas Antal verskötete.

És részben igazuk van. Mert ezidétt, mikor az áradat özönlenni kezd a könyvpiacra, az odakerülő holmik legnagyobb része értéktelen fércmunka és nagyon kevés kerül belőlük a litterátus gourmandok asztalára. Minek is fáradszani időrabló könyvek olvasásával! Persze a látszat csal és az is könnyen megesik, hogy egy-egy említésre érdemes produktumot hallgatnak agyon.

— Az igazi tehetség mindenkép kitör a névtelenség sírjából! — tartják a könnyelmű ítélkezők. — Ha ok nélkül dobtuk vissza, úgy is jó, mert akad előbb-utóbb valaki, aki fölfedezi. Ha pedig nem érdemli meg az ismertetést, annál jobb.

E szegény, szerény névtelenség közé tartozik Farkas Antal mezőturi tanító, aki szerénysége mellett is bátor ember lehet. Hát nem merészség kell a mai viszonyok közepett arra, hogy valaki egy csaknem ötszáz oldalas nagy kötetet adjon ki?! Hiszen ha ismert és elismert elsőrangú poéta, még akkor se építhet emeletes házat a könyvének jövedelméből. An contraire!

Farkas Antalról sokan azt hihetnék, hogy valami vén, nyugalmazott tanítómester, aki halála előtt — együgyű hiúságból — kinyomatva akarta látni pengetményeit. Holott ennek a hatalmas kötetnek a szerzője fiatal ember. Már csak azért is sokat várhatunk tőle, mert máris ennyit tudott összeírni.

De — és ezt már kevesebben hinnék — ebben a verses-könyvben a *qualitás* nem marad a *kvantitás* mögött. Kevés kivetni valót találunk az egészben. A legtöbbször csodálatosan üde, szép, sőt fenséges, ódai szárnyalású itt-ott. Ime egy kis mutatóvány:

A HAZASZERETET.

O, vágjatok ki Kárpát oldalában
Évezred óta élő tölgyeket,
Mik büszke fejjel megállták szilárdan
Az elviharzó századéveket!
Faragjatok egy nagy lantot belőle,
Feszülsetek rá húrnak negy folyót!
És szállj szivembe Isten és ereje,
Dalt verni rajta, büszkét, lángoló!... stb.

Gyönyörű, virágos képek váltogatják egymást ebben, valamint a többiben, melyek között szépek és a megzenésítésre érdemesek betyárnótái, népdalai. Szívesen közölnék teljes mutatóványt kötetéből, de nincs itten arra hely és egy ilyen óriási munkából nehéz, szinte lehetetlen olyat kikeresni, mely leginkább visszatükrözi a szerzője nagy kaliberű tehetségét, sokféle kiváló tulajdonságát.

Meg nem állhatom azonban, hogy ide ne iktassam még egy kis négysoros költeményét:

Borus az élet, mint az őszi kőd,
Mely minden tárgyat elborít, beföd
S ha egy sugárt szül tán a szív-öröm:
Az is eloszlik a sűrű kődön.

Ügyesen kifejezett szép gondolat. Általában érdemes a föl-
említésre, hogy Farkas Antal poézise kivételt képez a vidék

versfaragók gyöngé technikájú szülöttei alól. Művész a versírás mesterségében is.

Egyetlen hibája van a könyvének. Nagyon „vidékiek” a kötet kiállítása. A kiadói kissé bőkezűek valának: a sűrűn található sajtóhibákon kívül némelyik vers többször is ki van szedve. Tetszik ugyan nekem a munkája, de ha kétszer akarom élvezni egyik-másik költeményét, már csak inkább szeretném *második kiadásában* olvasni, ami — azt hiszem — Farkasnak se volna ellenére. Menti a hibát az a körülmény, hogy a vidéki nyomdának ritkán vannak meg az eszközei egy könyv művészi kiállítására.

No, de végre is „nem a ruha teszi az embert” és Farkas nem tehet erről. A külső kiállítás hiányát eléggé pótolja a belső tartalom.

Azt hiszem, nem csalódom, hogy Farkas Antal a legjobb poéták sorába fog emelkedni, ha el nem parlasiaskodik. Megvan benne a Móra üdesége, a Pósa lángoló ereje és tiszta magyarsága talán még fölülmulja mindkét tanítókollégáját. És sok található költészetében a Tompák, Vörösmartyk régi klasszikus hamisítatlan egyszerűségéből. Manapság, mikor — ha ideig-óráig is — a modern ifju óriások ráerőszakolták a publikumra századvégi dekadeus irányu iskolájukat: egyedül ez is érdemet szerez neki arra, hogy mi dicsérvük és bátorítsuk.

Farkas Antal nem azok közé tartozik, akik pillanatnyi, kéréséletű sikereket aratnak, hanem azokhoz, akik ha egyszer megszerezték a siker babérvát: el nem hervadó koszoruban megtartják azt és újabb maradandó leveleket fűznek hozzá.

Tábori Kornél.

A HÉT TÜKRE.

— Csevegés. —

December! Valahányszor a naptárban szemem elé kerü az utolsó hónap első napját jelző lap, mindig egy bizonyos melancholia fogja el elmémet; ime ez a vég kezdete! Kezde te annak az évről-évre megújuló haladoklásnak, melynek utolsó pillanatával a 12-ik óraütéssel Szylveszter éjjelén beáll a halál, hogy nyomban utána a jövő év születését ünnepeljük.

De mennyire egy és ugyanaz az élet sora, a szerelem korát — az élet májusát — az élet küzdelmekben gazdag nyárszakát és a gyümölcsökkel rakott őszt az élet tele váltja fel, mikor hajunk már fehér, mikor mint roskatag aggastyánok a kályha melegét keressük, mert a nap már nem úgy süt, mint egykor régen, mikor a székünk közé sereglett unokáknak mesélgetjük az emlékezet előhívta rég eltűnt multat; ez a vég kezdete, akkor értünk éltünk naptárában december elsejéhez, akkor már csak a halál van hátra még!

És én mégis, mégis úgy szeretem ezt az időt, a decembert, pedig virágokkal nem kínál, legfeljebb ha az ablakomra vonja jégvirágait. Talán éppen ezért. Reggel, mint egy beczéztető, kényeztető anya, visszatartja ágyamtól a napsugarat.

— Ne keltsd fel, szegényke beteg, nagy baja van! Majd korán kél akkor, ha kigyógyul belőle — ha kigyógyul belőle!

És a napsugár szót fogad, csak későn, akkor is nagyon halványan lopózkodik be ablakomon és a napsugár már ébren talál. A jó öreg december pedig benéz az ablakomon, s művésziileg összeállított jégvirágsokrot tesz ablakomba reggeli üdvözlétül. Mikor ezek a gyenge virágok, mint valami filigran teremtésű leányka, a szenvedély első lángjától, a nap csak kissé melegebb csókjától elhervadnak, másnap és harmadnap új meg új virágsokorral lep meg ez a fáradhatatlan udvarló.

Ha kinézek kis kertembe és nagyon elszomorít az összefagyott kóró, a lombtalan fa, a letarolt puszta föld, akkor, hogy a mulandóság, a halál eme elijesztő képét elvegye, szép fehér takarót küld a földre, betakarja a fák kopasz ágait, belep a leveletlen bokrokat, eltakarja a didergő földet szép fehér takarójával, az első hóval.

Az első hó!

Kimegyek a kertbe, a néma, az elhagyott utakon járkálok; nem köszönt virág, nem üdvözlő a madárdal, egy-két árva veréb

didereg az ágakon, az égen vastag, nehéz szürke felhők tornyosulnak, aztán elsimulnak, mint valami szinehagyott köpönyeg, megfakult az égbolt!

Csend van, szellő sem lebben.

Aztán elkezdi nagy pelyhekben hullni a hó, az első pelyhek még elolvadnak a földön, azután már megmarad egy vékony fehér fátolszerű szövet, nem termel ilyen szép csipkét sem Brüsszel, sem Valentin! Arczomat égnek tartom, rája hullanak a nagy fehér pelyhek, oly jólesik, mintha lágy hűvös kacsókkal simogatná valaki izzó homlokomat.

Mert izzó a homlokom, lázas, beteg vagyok.

Az a sok kín, az a sok csapás, az a sok gyöttrődés, amiben részem volt e világban, megtörték erőmet, aláásták egészségemet, beteg vagyok, nagyon beteg. A testem tán nem is annyira, mint a lelkem, melyet napról-napra kópádra feszítettek azok, kik engem nem tudnak megérteni.

Rossz a világ, rút a világ!

És a jó öreg Deczember velem érez, egy éjen át elszabadítja pusztító szolgálát a szeleket és ezek zúgnak-búgnak, boszorkánytánczot jár a lehullott hó, megrázzák a házak falát.

— Rossz a világ, itt a végítélet! Az elzárt házakba a kéményen keresztül kiáltják be ijesztő szózatukat. Megrázzák az ajtót, ablakot!

— Hiába rejtőztök el, ott is rátok találunk!

Aztán fölkapják a bőven hullott havat, eltemetik vele a házakat, míg irgalomra nem enyhül a jó öreg Deczember szíve és lánczra veri megint készsége, de rakoncátlan szolgálát.

— Ne bántsátok tovább őket, hátha megjavulnak az emberek, hátha jobb lesz még a világ!

Reggel aztán megint beköszönt s üdvözlétül megint jégvirágokat himez ablakomra.

Ha nagyon fáj, hogy olyan kopár a természet, egy éjszakán keresztül csodát mivel, kristályba vonja az egész világot, a kis patak a kertemben sima lappá lesz, ha nincs a szélén virág, ha nincs nefelejts, mely megfürdesse habjaiban kis fejét, minek akkor a hab; ha a szomorú fűzfá mezitelen ágairól nem harmat cseppek, hanem kis gyöngyszemek hullanak a folyóba — a dér gyöngyei, minek akkor a patak vigasztaló csobogása?

Hatalmas jégcsapok csüggnek le az ereszről, s a halvány téli napsugár hét szüire törik meg rajtuk, a kut követ egészen bevonta a kristály, mintha az egész egy nagy gyémántdarab volna.

Szeretem, nagyon szeretem a Deczembert, amely oly gyorsan hozza erre a földre a mindent kibékítő éjszakát; amikor a lélek szabad, mikor megszökhetik bilincsétől a testtől és határtalan határokig szállhat az álmok világában, nem nyugózi a való, nem köti a por, nem akadályozza a napsugár, rést talál a felhőkön, kimenekszik rajt a csillagokig, s csillagról-csillagra folyton tovább és messzebb. És talál, és ha nem talál, alkot magának oly világot, amelynek emez még árnyéka sem lehet. Ezek az álmok, amikor reggel véget érnek, romba is döntik a megálmodott világot, s mintegy lelkünk hangját halljuk, ha az öreg deczember egy-egy hamvas varju hangján szólal be reggel az ablakunkon.

— Kár! Kár!

Megvirrad, de egész nap jóleső, titokzatos félho mály borul a földre, hogy ha a nap fáradtan hull le nyugaton keletről, ismét elfoglalja birodalmát az éjszaka bűvös-bájos világaival.

Szeretem a Deczembert, a végnek ezt a kezdetét, s ha távozik a Szylveszteri éj utolsó óráutésével, míg mások vigságba merülve várják az új év születését, én igaz, őszinte szeretettel könnyezem meg a jó öreg Deczember halálát.

Én.

KÉPEINKHEZ.

Lauka Gusztáv, kinek arczképét mai számunkban bemutatjuk olvasóinknak, az irodalom minden ágában tevékeny részt vett még olyan időben is, midőn még nagy bűnnek tekintették az országban a magyar irodalom művelését és terjesztését. Olvasóinknak bizonyára lapunkban is sokszor volt alkalmuk gyönyörködni regényein, elbeszélésein és versein, mert hiszen majd húsz év óta lapunknak egyik kitűnő munkatársa. Összes munkái most újabb kiadásban meg fognak jelenni és az előfizetők között

Ferencz Ferdinand kir. herczeg az első között volt, ki jelentékeny összeggel járult munkáinak kiadásához. Lauka 1818. július 20-án Vitkán született és utolsó években Torontálvármegye levéltárnoka, és Nagybeeskereken lakik.

A rajongó. Régi igazság az, hogy a szerelmes ember többé-kevésbé beszámíthatatlan — rajongó. Egy pár cseresznyeajk, két mosolygó szem, piczi láb, szabályos kacsó képes az örületbe kergetni! Hát még ha imádottja a zongora előtt ül s ő bámulja remek játékát, egyszerre csak a haját szorító fésű kihull s az az egész srany tenger a nő vállaira omlik, ilyenkor szinte magán-kívül ugrik fel a rajongó, hogy csókjaival illesse azt az illatos szép hajátort. A nő pedig, kinek ez a hódolat hizeleg, főképp, ha ő is szerelmes, boldogan fogadja a hódolatnak ezt a nyilvánulását.

A végvár. Akkor még, mikor a hadviselésben nem voltunk annyira tökéletesedve mint ma, mikor rendes hadviselésről még ugyszolván szó sem volt, hanem az egyik ország határőrei be-be csaptak az idegen területre, hogy gyujtogatás és gyilkolás közt szerezzék meg zsákmányaikat, rendkívüli fontos szerepet játszottak akkor a végvárak, melyeknek őrsége arra volt hivatva, hogy lehetetlenné tegye az ilyen kalandozást. A végvárak rendszeren valamely folyó mentén, vagy erdő közepébe épültek, hogy az ivóviztől ne legyenek megfosztva, másrészt, hogy e rejtekhelyből annál biztosabban csaphassanak a gyantulan ellenségre. A végvárak legénysége rendszeren jókedélyű, tréfás nép volt, akik oda se néztek egy kis kellemetlenségnek.

Elhunyt.

Lukács Gyula, Nagy-Dobos, Ó-Pályi és Parasznya község nyugalmazott körjegyzője, volt 1848/49-es honvéd és szatmárvármegyei bizottsági tag, november hó 11-én, szívizélhűdés következtében 67 éves korában elhunyt.

A SZERKESZTŐ POSTÁJA.

D. Vilmos úrnak. Azt a tüneményt ugyan nem olyan nehéz megfejteni, mint Ön hiszi. II. József fejedelem idejéig (mert nem volt király) csak keresztnevük volt, ha több hasonló nevű volt a községben, megkülönböztetésképp hozzátették, hogy pl. Dávid fia. Ebből és ilyenekből lett azután a Davidsohn, Mendelssohn stb. II. József idejében minden család nevet kapott. Bizony nem igen törték rajta a fejöket a névosztó bizottság tagjai, hogy kit milyen névvel jelöljenek, azt a nevet adták neki, amely épen az eszükbe jutott a zoologia, mineralogia stb. stb. köréből. A „Liliomvölgyi“, „Rózsavölgyi“ stb. persze ékes névveltséggel irott nevek már a névosztó bizottság poétikusabb tagjainak az érdeme. Hogy a magyarajkuaknak is német név jutott? Ez nem az ő hibájuk, hanem II. József mindent germanizáló törekvéseé. — **A. E.** Nem volt tudomásunk róla, különben intézkedtünk volna róla. Még Pécsen van. — **M. D.** Melyik az a — ha még oly szent érzelem, melyet kigúnyolni nem lehet? Még a legszomorubb aktus is lehet gúnytárgya! De ez csak kegyeletsértő lehet. Van igenis egy fajta humor, mely a legszomorubb dolognak, a halálnak kifigurázása, ezt akasztófahumornak hívják. Ilyen pl. az ls, ha valaki gyöngécske kéziratának végére odairja: Nyugodjék békével! — **Fizikus.** A legtökéletesebb camara obscura: a szem, mely épen úgy hat, mint a fényképező-készülék sötétkamrája. Hogy mi mégis nem a megfordított képet, hanem eredeti állásában látjuk a tárgyat, ez onnan van, mert a látás érzete a szemünkbe jövő sugár irányát követi egész kiindulási pontjáig. — **Ssenvedő.** Forduljon dr. Grósz Sándor fogorvos úrhoz, Budapest, VII., Károly-körút 7. szám alatt. Ennél jobbat nem tanácsolhatunk. — **V. M.** Természetesen! Jobbat nem tehet. — **A. a.** Nemsokára ő maga intézi el ezeket, kérünk addig kis türelmet. — *Több kéziratról jövő számunkban.*

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: FARAGO SIMON.

Neumayer Ede könyvnyomdájából, Budapest, VI., Prófeta-utca 7. szám.